

УДК 364.4

Зайцев Г.К.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

МЕДІАЦІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ У ПРИЙМАЮЧИХ ГРОМАДАХ

Розглянемо декілька найбільш типових кейсів, у яких доцільно залучити соціального працівника та застосувати техніку медіації у сім'ях з дітьми ВПО:

1. Непорозуміння на основі підвищених вимог чи невиправданих надій дитини з обмеженими можливостями по відношенню до батьків. Соціальний працівник, який залучається на допомогу батькам, має змогу подивитися на ситуацію із іншого ракурсу. Формування педагогічної культури батьків має відбуватися із розумінням того, що батьки є прикладом для наслідування, яке моделює та частково копіює їх поведінку.

2. Емоційно-вольові бар'єри дитини, які впливають на роботу із фахівцем (реабілітологом тощо) також спонукають до застосування медіації. Соціальному працівнику спільно із батьками необхідно мотивувати дитину на адаптацію у середовищі із власною проблемою. За таких умов слід використовувати низку вербальних медіаційних технік: активне слухання, перефразування, резюмування та ін.

3. Підтримка стосунків між прийомними дітьми та їхніми родинами є одним із найбільш складних та потенційно вимогливих аспектів ролі прийомних батьків [3, с. 180-181].

Психологічна позиція соціального працівника по відношенню до клієнта, так само як і реалізація принципів, забезпечує процес медіації соціальної роботи. Взаємодія соціального працівника з клієнтом будується на основі діалогу, який передбачає наступні особливості спілкування: рівність сутнісних позицій спілкуються (суб'єкт-суб'єктні відносини); довірливість, взаємна відкритість обох сторін; відсутність оцінного, що вимірює ставлення до яких би то не було сторонам індивідуальності партнера; прийняття іншого як неповторного і цінну людину. По-перше, соціальний працівник повинен завоювати довіру тих, кому він надає допомогу. Одним з основних умов, для того щоб заслужити довіру інших людей, є природна поведінка. По-друге, відмінною рисою психологічної позиції соціального працівника є прийняття іншої людини такою, якою вона є. Таке прийняття передбачає відсутність оціночних суджень і осягнення смислових аспектів переживань клієнта. Саме розуміння суті амбівалентності людини нерідко служить профілактичною основою формування таких суджень. По-третє, особливістю психологічної

позиції соціального працівника є впевненість в своїх професійних можливостях і компетенції [2, с. 16-17].

Медіація не можлива без психологічних принципів соціальної роботи, до яких відносяться принципи конгруентності, неупередженості, конфіденційності, позитивно орієнтованої активності. Характер системи праці професійного соціального працівника визначається багатьма вимогами.

Принцип конгруентності (рівності, адекватності) передбачає єдність висунутих соціальним працівником цілей, завдань і напрямів діяльності, пов'язаних з вирішенням проблем клієнта. У кожному конкретному випадку соціальний працівник повинен об'єктивно оцінювати можливості і потреби індивідів і соціальних груп, з якими він взаємодіє. Принцип неупередженості вимагає не допускати упередженого ставлення до будь-якої людини або організації. Ставлення соціального працівника не може залежати від суб'єктивної думки або вимоги «третьох осіб». Соціальний працівник виявляє інтерес до клієнта без особистої зацікавленості в ньому. Принцип конфіденційності в медіації прийнято поділяти на процедурну та предметну. Процедурна полягає в нерозголошенні медіатором (соціальним працівником), сторонами та іншими учасниками медіації інформації щодо самої участі в цьому процесі, а предметна (змістовна) – нерозголошення медіатором, сторонами та іншими учасниками медіації інформації, яка стала відомою під час переговорів. Принцип позитивно орієнтованої активності, полягає в сильному бажанні клієнта досягти чогось, що є запорукою успіху. Величезне бажання щось мати не повинно давати клієнту спокою, а навпаки повинно спонукати до пошуку шляхів, методів досягнення мети й активної діяльності. А слабке бажання – головна причина пасивності [1, с. 111-112].

Однією з технологій, яка дозволяє реалізувати зазначені цілі, є сімейна медіація. Розглянуто особливості застосування соціальної послуги медіації в територіальних громадах, в соціальній роботі з дітьми ВПО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голова Н.І. Медіація як соціальна технологія в роботі соціального працівника: принципи реалізації та технологічні умови / Н.І. Голова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2022. – Ч.ІІ. – № 1 (349). – С. 106-116.

2. Котловий С.А. Медіація у роботі. Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник статей учнів, студентів і викладачів за результатами конкурсних і кваліфікаційних досліджень / за заг. ред. Н.П. Павлик]. Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2019. – Вид. 9. – С. 15-18.

3. Протас О. Медіація як технологія соціального супроводу дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах / О. Протас // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – Том 3. – Вип. 52. – С. 178-183.